СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 187. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го СЕРПНЯ 1949. — No. 187. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 13, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ГЕН. БРЕДЛІ ПЕРШИМ ГОЛОВОЮ СПІЛЬНОГО ВІЙСЬКОВОГО ШТАБУ

Вашингтон, 11 серпня. — Президент Труман назначив сьогодні загально знаного генерала Омара Н. Бредлі першим предсідником ново створеного Спільного Головного Штабу, отже найвищим виконним урядовцем у Військовій Установі. Військова Установа це назва злучених трьох ділянок краєвої оборони. Вона існує на підставі Закона про Краєву Безпеку, підписаного щойно попереднього дня президентом.

Становище постійного предсідника Спільного Головного Штабу є обсаджене тільки на два роки підчас миру. Президент може іменувати того самого предсідника тільки двічі підчас миру, одначе безконечне число разів підчас війни. Предсідник Спільного Штабу є найвищим військовим офіциром країни, одначе він не має влади як найвищий командант. Це належить до президента. Як предсідник він проводить нарадам, приготовляє точки для нарад, виконує ухвалені точки та інформує президента й секретаря оборони про різниці поглядів між поодинокими головами штабу окремих ділянок оборони.

Водночас з назначенням Бредлі на його становище, президент назначив поновно адмірала Луїса Е. Денфелда головою морських операцій. Крім того през. Труман оприлюднив лист, висланий до ген. Двайта М. Айзенгавера з признанням для нього за його провід підчас переговорів у справі обєднання всіх трьох ділянок оборони. Таке саме признання висловив окремо секретар оборони Луїс Джансон. Айзенгавер це бувший головний командант аліянтських армій в Европі.

ПРЕЗИДЕНТ ПОТВЕДЖУЄ СВОЄ ДОВІРЯ ДО ВОНА.

Підчас пресової конференції запитали президента Трумана, як він відноситься до свого військового дорадника, ген. Гері Г. Вона, якого підчас слідства в сенатській комісії згадали як одного з „пять-відсотковців" тому, що він помагав одному каліфорнійському підприємству дістати матеріяли на будову арени для перегонів. Труман відповів, що досі сенатське слідство не виявило нічого, що могло б захитати його довірям до Вона.

ПАТЕРСОН ВІДПОВІДАЄ ЗА ЗАМОВЛЕННЯ ЛІТАКА БІ-36.

Вашингтон. — Підчас допитів у комісії збройних сил палати репрезентантів явився ненадійно колишній секретар війни Роберт П. Патерсон і заявив, що то він дав доручення замовити виріб сотні над-бомбардувальників марки Бі-36. Попередні свідки ствердили, що новий бомбардувальник був потрібний для готовости відбити напад Совєтів, які почали бльокаду Берліна. Комісія має на ціли провірити, чи хтось з високих урядовців не замовляв літаків на те, роб дати заробити підприємствам, які виробляють воєнні літаки, хоч ці літаки не відповідають повним вимогам нової воєнної техніки. Бомбардувальник Бі-36 надається на перевіз атомової бомби, особливо нічною порою.

ПІДВИШКА ЗАПЛАТИ ДО 75 Ц. ПРИЙНЯТА 365 ГОЛОСАМИ ОРОТИ 35.

Підчас поновного голосування в палаті репрезентантів над підвищенням мінімальної робітничої заплати з 40 до 75 ц. на годину, ухвалено цей законопроєкт 361 голосами проти 35. При голосуванні додано деякі поправки, між ін. один, який вказує, яким родам робітників треба признати платню 75 ц., а яким тільки 65. Загалом яких мільйон робітників не буде мати права до нового виміру мінімальної платні. Заповідають що сенат підійме дискусію над підвишкою впродовж найближчого тижня.

КОМУНІСТИЧНИЙ СВІДОК ПРИЗНАЄ АГІТАЦІЮ ЗА НАСИЛЛЯ.

Ню Йорк. — Всупереч дотеперішним запевненям комуністичних провідників на суді в Ню Йорку, що вони тільки мирним способом хотіли привести до зміни ладу в Америці, підсудний Роберт Тамсон, організатор Комуністичної партії в стейті Ню Йорк, признав, що комуністи в тайних школах навчали потребу насилля для скинення теперішних державних урядів. Він признав, що комуністи хочуть це зробити в імперіялістичних країнах, до яких зараховують і Злучені Держави Америки. Відповідні місця з книжки „Засади Ленінізму" відчитав Тамсон на домагання прокуратора. Цю книжку вживали як підручник в комуністичних школах, як це теж признав Тамсон. — Процес проти провідних комуністів перейшов уже на сьомий місяць. Вони обвинувачені в конспірації для насильного скинення уряду Злучених Держав.

У Вашингтоні відбувається дальше переслухання Джозефа Зака Корнфедера в комісії неамериканських діянь палати репрезентантів. Корнфедер, колишній член уряду Комуністичної партії в Америці, виявив, що в рр. 1925—1934 два урядовці юнії електричних робітників, а саме Джеймс Мателс і Джеймс Люстиґ, були членами Комуністичної партії. Він виявив, що електричну юнію зорганізували комуністи.

РІЧНИЦЯ „СКОКУ НА ВОЛЮ" КОСЕНКІНИ.

Ню Йорк, 11 серпня. — У передодень першої річниці „скоку на волю" з вікна совєтського консулату, Оксана Степанівна Косенкіна, учителька совєтської школи в Ню Йорку, заповіла можливість визволення російського народу з-під комуністичного режіму. Вона пригадала, що „нарід Росії сьогодні не тільки втратив віру в Бога, але й у саму людську природу. Там брат підозріває брата, батько сина, син батька, чоловік жінку — бо вони всі смертально бояться тиранського режіму". — Косенкіна заповіла, що в річницю визволення піде до української греко-католицької церкви св. Юрія при Сьомій вулиці на благодарственну Службу Божу за своє визволення.

ТРУМАН ОБІЦЮЄ ВСЮ МОЖЛИВУ ДОПОМОГУ ФИЛИПИНАМ

Вашингтон, 11 серпня. — Перед своїм виїздом до Ню Йорку після покінчення урядових відвідин у столиці президент Филипин Ельпідіо Керіно відбув конференцію з президентом Труманом і оба оприлюднили спільну заяву в справі відносин між їхніми країнами. Президент З.Д.А. ствердив, що республика Филипин є в спромозі сповнити великі надії Америки на самостійне життя і що вона зможе теж наладнати відповідно своє господарство. Оба президенти висловлюють переконання, що в інтересі обох країн лежить готовість Филипин станути до оборони вільних народів перед наїзником, який намагається поневолити вільний світ. У цій справі президент Злучених Держав обіцює всесторонну допомогу Филипинам, а президент Филипин обіцяв піти шляхом, який найліпше забезпечує акцію, намічену Злученими Державами.

ЗА ДОПОМОГУ ДЛЯ КИТАЮ

Ларамі, у стейті Вайоминг. Злучені Держави повинні дати китайським націоналістам військовий виряд і піддержати їх у боротьбі проти комунізму, сказав д-р Стенлі К. Горнбек, колишній експерт в бюрі далеко-східних справ в департаменті стейту. Він виголосив промову в Інституті Міжнародних Справ університету Вайоминг. У цій справі будуть ще промовляти Френсис Г. Росел, директор відділу Бюра Прилюдних Справ в департаменті стейту й д-р Ґейл МекҐі, директор інституту. „Коли б Китай перейшов у комуністичні руки, тоді ця держава почала б виконувати право вета в Обєднаних Державах, бо вона має постійне місце в Раді Безпеки" — твердив Горнбек.

ПРОТИ ОБТИНАННЯ ФОНДІВ НА ОЗБРОЄННЯ ЕВРОПИ

Вашингтон. — У комісії закордонних справ палати репрезентантів відкинено малою більшістю внесок, щоб фонди, яких домагається президент на озброєння Европи, обтяти на половину. Внесок поставив конгресмен Джеймс Р. Ричардс з Савт Каролайни. Він мотивував це тим, що ліпше поділити допомогу на дві рати, дати наперед половину, а в 1950 році провірити справу і искутуватид над другою половиною. Вислід голосування, як твердять обсерватори, не запевнює ще повної перемоги для прихильників адміністрації.

ЗРЕЗИГНУВАВ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АРҐЕНТИНИ

Буенос Айрес, 11 серпня. — Д-р Хуан А. Брамулія, міністер закордонних справ Арґентини ві 1946 р., зрезигнував зі свого становища. Досі нема потвердження, чи президент Хуан Д. Перон прийняв резигнацію. Недавно були вісті, що Брамулія був у спорі з президентом над деякими внутрішніми справами. Він звісний з свого таланту в переговорах з закордонними репрезентантами. Він між ін. брав участь минулого року у комісії шости держав для спроб порозуміння між Заходом і Сходом. Його вважають загально приятелем Злучених Держав.

ВІДБУЛИСЯ РІЧНІ ЗБОРИ МИТРОПОЛИТАЛЬНОГО КОМІТЕТУ

Ню Йорк. — Комітет Української Молоді Митрополитальної Округи Ню Йорку і Ню Джерзі, відомий зі своїх величавих весняних фестивалів, відбув минулої п'ятниці, дня 5-го серпня, свої звичайні річні збори. Вибрано нову управу, в склад якої увійшли: Володимир Бакад — голва, Василь Цюпа і Ніна Коменко — заступники голови, Стефанія Зборівська — кореспонд. секретарка, Осип Сміндак — рекорд. секретар. Комітет рішив знову влаштувати в наступному році свій традиційний музично - танцювальний фестиваль, що своїми розмірами перевищив би все дотеперішне. Рівночасно ухвалено переслати на цілі ЗУАДКомітету $1,500 з минулого фестивалю.

ПРИЙДУТЬ СКИТАЛЬЦІ З ІТАЛІЇ.

Рим, 12. серпня. — На другий тиждень з Італії виїде перша група 115 скитальців, що їх прийнято на постійне поселення в Злучених Державах на підставі нового закону. За ними виїдуть дальші групи, разом кілька тисяч осіб.

М'АРТУР НЕ ПРИЙДЕ

Токіо, 12. серпня. — Американський головно - командуючий на Далекому Сході, ген. Доґлес МекАртур, повідомив сьогодні, що він не поїде до Злучених Держав, щоб взяти участь в конференції в справі американської орієнтальної політики. Він заявив, що його погляди на поодинокі справи добре відомі у Вашинґтоні з його звітів, до яких він тепер не мав би що додати. Це робить зайвою його евентуальну поїздку, тим більше тепер, як його приявність на Далекому Сході є необхідна у зв'язку з подіями в Китаю і в самій Японії. Ген. МекАртур зложив свою заяву у відповідь на резолюцію сенатора В. Ф. Наленда в Конґресі в справі заклику генерала до Злучених Держав, щоб він висловив свою думку щодо потреби американської збройневої допомоги для закордону.

АМЕРИКАНСЬКО - БРИТАНСЬКІ РОЗБІЖНОСТІ В ШАНХАЮ.

Шанхай, 12. серпня. — Не зважаючи на всі офіціяльні зусилля вдержати спільний американсько - британський фронт в цьому опанованому червоними місті, проте між обома колоніями в останньому дійшло до серіозних розбіжностей. Американці заступають думку, щоби махнути рукою на свої інвестиції та затріснути двері і виїхати геть, тоді як британці все ще надіються, що їм пощастить охоронити своє майно перед большевиками.

УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В ЛЮРДІ

Свого часу за американськими пресовими агенствами поінформовано про українську участь в конґресі Христового Миру в Люрді, при кінці липня. Паризький „Українець-Час" тепер подає деякі подробиці. Проща українських паломників з Німеччини, Австрії, Бельгії і Франції до Люрд відбулася в днях 21-24 липня та під проводом апостольського візитатора для українців в західній Европі, преосв. єпископа Івана Бучка. Всіх українських паломників було 350, в тому чотирьох ґенеральних вікаріїв і 31 священників. В суботу, дня 23-го липня, єпископ Іван Бучко відправив в місцевій базиліці архиєрейську Службу Божу в намірені українського народу. Співали злучені хори під проводом о. Володимира Жолкевича. Опісля і раніше українці взяли участь в цілому ряді принагідних імпрез. Стверджується, що серед усіх 25,000 прочан українська група була найкраще зорганізована та причинилася багато до спопуляризування української справи в світі.

СЕВРЮК І КОЖЕВНИКІВ ПОДВІЙНИМИ ШПИГУНАМИ

Згідно зі сензаційними реведяціями журналу „Плейн Ток", два відомі українські „діячі" в Берліні, Олександер Севрюк і Петро Кожевників, мали бути гітлерівськими агентами з доручення Москви. Ревеляційні інформації на цю тему подав, на підставі знайдених американцями німецьких урядових документів, Ґінтер Рейнгардт в серпневому виданні „Плейн Ток". Виявляється, що „Саша" Севрюк, підпис якого є на Берестейському договорі, був протягом довгих 20 років головним гітлерівським агентом, довіреним Ріббентропа, Розенберґа і Гімлера в східно-европейських справах, з доручення Кремля. Большевицьким шпигуном Севрюк став під час його „таємної" поїздки в Україну в 1932 році і його безпосереднім „босом" був правдоподібно Дмитро Мануїльський. „Петя" Кожевників був теж большевицьким шпигуном в Німеччині і мав за головне завдання шпигувати Севрюка. Їхню ролю подвійних шпигунів німці „викрили" припадково, потрапивши на слід в Парижі та провіривши це в Швайцарії. Їх обох німці розстріляли два дні раніше, як повідомили, що Севрюк, „великий український патріот", згинув в залізничій катастрофі. Автор інформації, Райнгардт, стверджує, що як Совети потрапили протаскати своїх шпигунів в сам центр гітлерівського уряду, що ж тоді може діятися в демократичних країнах зокрема в Америці?

СПААК ВИБРАНИЙ ГОЛОВОЮ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Страсбурґ, Франція, 12 серпня. — Дорадча Асамблея Ради Европи вибрала вчора відомого бельгійського державного мужа, ПольҐенрі Спаака, своїм першим предсідником. Негайно після того розгорнулася дискусія над порядком нарад та над статутом самої Асамблеї. Більшість делегатів висловлювала думку, щоби ця Асамблея була побудована на прикладі парляментів в поодиноких країнах і тим самим, щоби вона була верховним тілом, до чого вона в майбутності змагає. Висловлювано думку, щоби Асамблея сама визначувала собі порядок нарад та щоби скасувати зверхність над нею Комітету Міністрів. Британський лейбуристський представник намагався пригадати зібраним, що ця Асамблея не є жадним звичайним парляментом, що має з дня на день заніматися біжучими справами та їх вирішувати. Завданням цього зібрання є докищо шукати шляхів і засобів та можливостей тіснішої співпраці европейських народів на довшу мету. Під час дебат дійшло до серіозної розбіжності думок не тільки між поодинокими делеґаціями, але й між їхніми членами.

ОСТЕРІГАЮТЬ НІМЦІВ В СПРАВІ АНТИ-СЕМІТИЗМУ.

Мюнхен, 12 серпня. — У зв'язку з передвчорашніми демонстраціями в цьому місті, викликаними одним проти-жидівським листом в одній з місцевих газет, американський військовий губернатор Баварії, Морей Д. Ван Веґонер, в дуже гострій формі остеріг німців перед анти-семітизмом, що вже раз довів Німеччину до руїни. Для своєї осторогу Ван Веґонер вибрав форму відповіді на анонімного листа, що був причиною заворушень. Серед самого німецького населення настрої є досить поділені і багато німців вважає, що причиною зросту анти-семітизму в країні є насамперед самі жиди, які мовляв, не допомагають у відбудові країни, тільки займаються чорною торгівлею. Жидівські Комітети плянують нову протестаційну акцію, стверджуючи, що теперішній анти-семітизм в Німеччині є одним зі залишків націзму, що в різних формах тепер знову починає підносити голову.

ЦЕРКВА В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПРОДОВЖУЄ ОБОРОНУ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ.

Прага, 12 серпня. — З церковних джерел тут повідомлено, що чеська католицька гієрархія плянує довершити в найближчу неділю консекрації двох нових єпископів, іменованих Апостольською Столицею два тижні тому, і не питати на це згоди уряду, як це тепер там вимагається.

АМЕРИКА ПРИГОТОВЛЯЄ ПЛЯН В СПРАВІ АРАБСЬКИХ ВТІКАЧІВ.

Тель Авів, 12 серпня. — Американська делеґація в Палестинській Комісії Об'єднаних Націй, при співпраці представників Франції і Туреччини, приготовляє окремий плян для розв'язки проблеми арабських втікачів з Палестини, що у великій мірі мало б причинитися до остаточного замирення в тій країні. Плян передбачує поворот 250,000 арабських втікачів до Ізраїля.

ОСТАННЯ ПІДГОТОВКА ДО ВИБОРІВ В НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт, 12 серпня. — В найблищу неділю, дня 14-го серпня, Західна Німеччина матиме свої перші від часу приходу до влади Гітлера демократичні вибори до першої Асамблеї новоствореної західно-німецької федеративної республіки. Виборча кампанія була не менш важлива від самих виборів і власне її вважається переломовою в повоєнній історії тої країни. Під час цеї кампанії німці вперше позбулися політичної апатії і знову починають „приходити до себе". Західні спостерігачі стверджують, що гітлеризм не цілком знищив ніколи не занадто великі демократичні традиції німців, що тепер відповідно розвиваються під впливом західних демократій. Напередодні виборів поодинокі партії та їх кандидати виголошують ще останні промови та видвигають останні арґументи, щоб здобути собі виборців. Докищо важко передбачити можливий вислід виборів, хоча стверджується найбільшу популярність християнсько-демократичної й соціялістичної партії.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП НА ПАРТИЗАНІВ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 12 серпня. — Згідно з повідомленням генерального штабу, грецька армія почала два дні тому генеральний наступ на комуністичних партизанів, до якого приготовлялася майже цілий рік. Наступ почато в двох найголовніших партизанських районах, іменно в околиці масивів Граммос і Віці при альбанському кордоні. Вже ведуться завзяті бої. Загальну силу партизанів в тому районі оцінюється на около 8,000, що мають модерне озброєння, включно з важкою артилерією, як теж сильно укріплені позиції в горах.

БОНЧЕ ЗВІЛЬНЕНИЙ З ПАЛЕСТИНСЬКОГО ПОСТУ.

Лейк Соксес, 12 серпня. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй на вчорашньому засіданні звільнила д-ра Ралфа Бонче з обов'язків діючого посередника Об'єднаних Націй в Палестині, пригадуючи рівночасно ізраїльцям та арабам їх зобов'язання респектувати постанови перемир'я.

БРИТАНСЬКИЙ ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧИЙ В ГОНҐ КОНҐУ.

Гонґ Конґ, 12 серпня. Тут прибув новий головнокомандуючий британськими сухопутніми збройними силами на Далекому Сході, ген. сер Джан Гардінґ.

ІРАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ДО МОСКВИ.

Тегеран, Іран, 12 серпня. — Іранський уряд передав урядові Совєтського Союзу гострий протест проти арешту совєтськими властями трьох іранських прикордонних сторожів й одного перекладача. Їх запрошено через кордон до місцевого совєтського посту, звідкіль їх вже не відпущено.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЧНИК АМЕРИКАНІЗМУ

Одинокий між живими бувший президент Злучених Держав, Герберт Гувер, обходив 10-го серпня свої 75-ті уродини. Цей сідоголовий слуга свого народу мав — як він це сам сказав — найбільші почесті, до яких людина в житті може дійти. Сьогодні він знову є собі „звичайним" громадянином, не зв'язаний формально з жадними політичними калькуляціями на близшу чи дальшу мету. Тому теж його голос в будь-якій справі заслуговує на окрему увагу.

Знагоди своїх уродин Мр. Гувер виголосив в Стенфордському університеті, своїй „альма матер", в Поло Алто в Каліфорнії, довшу промову до поверх десять-тисячної публіки, що зібралася відспівати "Happy Birthday" своєму достойному громадянинові. В цій промові бувший президент Злучених Держав заторкнув кілька проблем, що їх можна б вважати есенціональними для сучасности і ще більше для майбутньости Америки.

Цим разом Мр. Гувер звернув увагу виключно на внутрішні американські проблеми, на теперішній розвиток американської системи й американського господарства в порівнанні з минулим та з думкою про майбутнє. Він з жалем ствердив, що Америка є на загрозливому шляху до колективізму та намагався вказати бодай на загальні напрямні для привернення творчого американського лібералізму, рівнозначного з американізмом. Він твердив, що велика більшість американців є рішуче проти колективізму, а проте всі ми сліпо дозволяємо пхати себе до нього.

Щоб не бути голословним, бувший президент навів деякі конкретні докази. Вони для всіх наявні, хоча не всі це бачать. Для прикладу: двадцять років тому в Злучених Державах був один державний службовець на понад 40 осіб населення. Сьогодні один урядовий службовець припадає вже на кожних 22 громадян; Двадцять років тому тільки одна особа на сорок одержувала посередньо чи безпосередньо гроші від уряду. Сьогодні це відношення є один до сімох; Сьогодні вже кожному американському громадянинові доводиться працювати майже один тиждень в місяці на податки надмірно збільшеного уряду, який щораз більше і щораз повніше охоплює поодинокі ділянки суспільного життя. Як цей розвиток виглядатиме за чергових 20 чи 40 років та які наслідки він матиме для майбутніх американських генерацій?

Це й є одною з головних турбот бувшого президента Гувера і це повинно бути турботою кожного громадянина. Мр. Гувер не рекомендує жадних практичних заходів проти того, він тільки звертає на це увагу та має одну пропозицію: подумайте над тим усім! Він рекомендує, щоби американська система була не тільки турботою законодавців, але щоби нею інтересувався, про неї думав і її обговорював кожний американський громадянин і не тільки в Конгресі, але в фабриці, дома, скрізь, де йому доводиться перебувати. І важливе, щоби в тих міркуваннях мати на увазі не тільки теперішній стан та хвилеві потреби, але пробувати схопити цілість, збагнути можливості дальшого розвитку та його наслідки для майбутніх поколінь.

Бувший президент Герберт Гувер і цим разом виступив речником американізму, того американізму, що він його прекрасно спрецизував в одній зі своїх попередніх промов, стверджуючи: „Розуміння нашого слова Америка випливає з одного чистого джерела. В нутрі американської душі є свобода думки і дух в людині. Тільки тут є відкриті вікна, через які виливається соняшне світло людської душі. Тільки тут гідність людини є не мрією, але доконаним фактом"...

Справа забезпечення такого американізму сьогодні і на майбутнє повинна стати ціллю кожного громадянина.

Слідство над „5-відсотковцями"

Два важливі конгресові слідства ведуться під теперішню пору. Оба відносяться до окремої ділянки, одначе в обох є спільний підклад, а це провірка, чи хтось з вищих федеральних урядників не дістав хабара за віддання федерального контракту підприємствам.

Слідство про потребу будови надбомбардувальника типу Бі-36, який призначений для перевозу атомових бомб на випадок необхідности, ведеться в Комісії Збройної Служби в палаті репрезентантів і має в першу чергу на цілі вияснити, чи бомбардувальник відповідає потребам, а дальше чи часом його не почали виробляти тому, що хтось хотів дати добрий заробіток підприємству Консолідейтед Еркрафт Компані, яке постачало фонди на кампанію Демократичної партії. Це слідство щойно почалося й досі не виявило нічого компромітуючого.

Друге слідство, ведене перед сенатською комісією видатків, має вже свою історію. Найновіша сензація в ньому, це закид виконавця федерального закону про побудову домів, Тайга Е. Вудса, прибічникові президента Трумана, генерал-майорові Гарі Г. Вон (Harry H. Vaughan), що то він ужив своїх впливів на видання урядового дозволу постачити матеріяли на будову перегонової арени Танфоран, недалеко Сан Франсиско, у Каліфорнії. У тому часі, тобто в 1947 р., коли мали будувати арену, не легко було дістати дозвіл на закупно матеріялів і тому панує підозріння, що Вон дістав хабара за таку прислугу.

В обох випадках закиди видвигають члени Республіканської партії, отже тут, крім самої справи „чистих рук", йдеться ще про скомпромітування Демократичної партії, яка має тепер в своїх руках адміністрацію країни. Зрештою, на це й існують політичні партії у вільній країні, щоб одна одну контролювала і щоб так спільно причинялися до чистоти громадського життя. Це, одначе, не перешкоджає, щоб на ревеляції, які вийдуть на верх підчас слідства, не глядіти з деяким застереженням.

У газетних новинках про слідство над хабарництвом вживають звичайно слова „файв-персентерс" („пять-відсотковці") на означення осіб, які використовують урядові становища для особистих цілей. Тому варто познайомитися з походженням цього слова.

Пол Д. Гріндл, фабрикант хатньої обстановки в стейтах Нової Англії, забажав дістати контракт на якийсь виріб від федерального уряду десь в початках біжучого року. За порадою своїх приятелів у Бостоні, він зійшовся з Джеймсом В. Гонтом у Вашінгтоні. Гонт, це бувший офіцер армії в продовольчім відділі, який потім став урядовцем в Адміністрації Воєнних Маєтків. Після покінчення урядової служби, він створив бюро як „дорадник для підприємців". Його зайняттям було розповідати, „як то уряд береться до бизнесу".

Гріндл каже, що Гонт чванився перед ним, що він має звязки з важливими й впливовими урядовцями, а навіть і в Білому Домі, згадуючи теж, як то йому вдалося наладнати не один бизнесовий проект для своїх клієнтів через такі впливи. Гріндлеві не сподобалися такі способи переведження бизнесу, одначе він захотів переконатися, чи воно справді так є. Після цілої низки розмов він підписав умову з Гонтом, що заплатить йому на завдаток $1,000, а потім по $500 на видатки місячно впродовж цілого року, та ще 5% від загального приходу, який буде мати від урядового контракту. Оцю „трансакцію" оприлюднив Гріндл в республиканським щоденнику Геральд Трибюн у Ню Йорку в половині місяця червня.

Видвигнення цієї справи набрало великого розголосу не тільки у Вашінгтоні, але й у цілому краю. Як федеральний уряд, так і конгрес почали негайно вести слідство. Урядовці почали заперечувати, наче б то щось таке діялося, а президент заявив, що він не буде толерувати ніяких нечесних діянь своїх урядовців і підтримав думку складення слідчої комісії в конгресі. Тепер це слідство доходить аж до Білого Дому, бо з хабарництвом або „протекцією" звязане імя найближчого дорадника президента, генерал-майора Во-на.

При нагоді кожного слідства даються чути голоси „за" і „проти". Простодушні люди завжди стоять за те, щоб не закривати нічого, а вияснити повну правду. Сильному національному організмові не може пошкодити правда. Хабарництво, це недуга, яка розгалужена в цілому світі, отже якщо з приводу розкриття діяльности „пять-відсотковців" прийде до скандалу, то це буде тільки черговий скандал.

Крім простодушних людей обстоюють слідство ще й філософи, які руководяться римською засадою: „Хоча Платон є моїм приятелем, але ще більше мені мила правда". Такі філософи є за викриття правди для самої засади, щоб не толерувати нечести.

Одначе є практичні люди, які міркують: Хабарництво так прийняте в світі, що нема потреби аж дуже огірчуватися над новими ревеляціями. Тут лихо в тому, що урядовець не вмів скрити своїх затій, а з того повстає соблазнь. Отже на те, щоб не було згіршення, треба покарати хабарників.

Замітне в тому те, що нема нікого, хто твердив би, щоб залишити справу так, як вона є, бо „однаке тут не порадиш".

Практичний наслідок слідства може бути такий, що доступ до урядових контрактів можуть дістати теж і дрібні підприємці, які не мають долі фондів на „посередників". Коли б при допомозі слідства можна було осягнути хочби тільки такий безпосередній доступ до рішальних чинників, то це само було б привернення засади чистих рук, бо урядові чинники є відповідальні перед конгресом, як народнім контролюючим чинником.

Проф. П. Ковалів.

Основна проблема сучасности

Сучасний американський мислитель Норман Казнс в статті „Несучасність сучасної людини" вказує на два шляхи, які, на його думку, стоять перед людством: 1) шлях, що веде до перебудови всесвіту, до дальшого розвитку життя; 2) шлях, що веде до знищення всіх надбань культури і цивілізації. „Треба — каже він, — стерти з лиця землі всі міста, як після землетрусу, в руїни обернути лябораторії, знищити фабрики, висадити в повітря університети й школи, спалити бібліотеки. Треба вбити своїх учених, своїх лікарів, своїх законодавців, своїх техніків, крамарів і вбити всіх інших, які мають щось спільне з механізмом знання чи поступу. Вміння читати каратиметься стратою. Нації мають розпастися і витворити суверенні племена. Коротко кажучи, треба повернутися до суспільних взаємин, які існували за 10,000 років до Христа. Якщо зречеться знання, поступу, уряду, розуму й мислення, то ще можна бути відносно певним, що ще можна буде існувати на цій планеті".

Розуміється, ніхто не наважиться нині піти цим шляхом. Сам Казнс не пішов ним, хоч і розчарованими очима дивиться на стан сучасної людини, що справді своїм моральним розвитком залишилась позаду від розвитку техніки. „Та сама атомова бомба, — пише Казнс, — і електрична енергія здібні знищити місто, але ж вони можуть запровадити добу економічного розквіту". Сама ідея розвитку техніки заложена в основі буття людини, як творчої істоти, як соціяльної істоти. Але ми не можемо ніяк погодитися з тим, щоб ідея була зв'язана лише з метою нищення.

Техніка призначена для того, щоб служити людині, її добробутові — матеріяльній і духовій культурі. Техніка виходить від людини, як творчої істоти, і тій же людині повинна служити. Мова йде про етику техніки, про доцільне й корисне її призначення. Але ця етика техніки випливає з етики людини, тому даремно обвинувачують техніку, наче вона спричинює нещастя: нищення людства та його культури. Техніка служить лише знаряддям чинности, а все зло виходить від людини. Кажуть, що техніка робить людину рабом, матеріялізує її. Насправді ж не техніка робить людину рабом, а людина сама себе заковує в кайдани рабства. Техніка — витвір людини, від неї вона залежить, а не навпаки.

Правда, ми стали перед дуже прикрим фактом, що результати дослідження атома насамперед пішли на послуги руїнам. Але це не означає, що на майбутнє шляхи звільнення атомової енергії треба закрити. Як відкрита Америка ніколи не може бути закрита, так не можуть бути закриті й шляхи новіших досягнень науки й техніки, бо всяке нове досягнення в цій галузі є ознакою поступу, ознакою дальшого розвитку культури й цивілізації.

Основне зло, що нині переживає світ, не в техніці, а в тім, що техніка випередила людину, стала сильнішою від неї. Тому людину обгортає жах перед майбутнім, що його принесе техніка. Це почуття підсилюється свідченням другої світової війни з її жахливими наслідками. Цим пояснюється той факт, що мало не вся повоєнна філософія і історіософія просякнуті песимістичними мотивами, мотивами розчарування в техніці і в цивілізації взагалі. Ще не загоїлись рани від учорашнього, як людина інтуїтивно стала тривожитись про майбутнє. Людина переживає нині гостру духову кризу.

Дух техніки несе загрозу світові новими катастрофами, і тому лунають розпачливі голоси втечі від техніки, втечі від цивілізації — носія техніки. Техніка, як витвір культури, сама по собі цінна і корисна річ, коли її дух, її духовна потенція гармонізує з духом людини, з її етичним станом. Але коли дух техніки переважає своєю силою духовні сили людської етики, коли людина стає рабом техніки, — тоді неминуче настає розрив, колізія. Такий розрив, така колізія панує нині між людиною і технікою. „Божества залишили цей технізований світ, — пише сучасний мислитель Лянгенфас — а їх місце зайняли бовввани, боввани техніки, брутальні роботи без душі, без розмаху духа". Людина втратила міру, щоб саму себе міряти. „Нині, — продовжує він далі, — немає єдности між державою і церквою, між народом і християнством на цілому західньому світі. Куди б ми не кинули оком, — всюди бачимо людей, в релігії роз'єднаних". І вихід з цього він убачає в тому, що люди повинні знову стати під хрест Ісуса Христа і простягти свої руки й просити прощення гріхів.

Дух техніки позначився зокрема на мистецтві. Розвиток мистецтва нашої доби пішов шляхом „публіцистики", відповідно до вимог доби технізації. Мистецтво втрачає грунт індивідуальних творчих можливостей і часто служить на замовлення інтересам доби технізації. Воно стає, як кажуть, мистецтвом без душі. Ми є свідками того, як на наших очах численні здобутки мистецтва недалекого минулого відходять у забуття, ставши експонатами наших музеїв. Маємо такий яскравий приклад. В Марієнбаді (Чехія — Судети) існує церква. Шедевром мистецтва є іконостас, фарфоровий, мистця Кузнецова. Цей іконостас в 1900 році був на виставці в Парижі і здобув високу оцінку. Він був куплений харківським полковником за 3 мільйони рублів золотом і офірований в марієнбадську церкву. Будувався іконостас 10 років ручним способом. Розповідають очевидці, що цей витвір мистецтва буквально зачаровує кожного, хто тільки ввійде в церкву, приковуючи на місці стояти й дивитися, довго не відриваючи очей, на цей шедевр мистецтва. Розуміється, тут ціниться не ручна праця, а мистецтво. Разом із тим тут доводиться підкреслити повну гармонію між технікою і творчим духом мистця: мистецтво є витвором його творчого духа, мистець керувався виключно „ідеєю духа", а не приписами зовні.

Згаданий вище американський мислитель Казнс виразно вказав на те, що сучасна людина за своїм моральним станом не відповідає сучасній техніці, людина відстала в моральному відношенні від техніки і тому стала рабом техніки. І тепер неминуче стає проблема, основна проблема су-

(Докінчення на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

92)

Тодішній командувач південного фронту Фрунзе в останніх днях жовтня доносив Ленінові, що він дав остаточний наказ про загальний наступ і розгром сил білих, що відступали до Перекопу. Вирішними днями повинні були бути дні 30 й 31 жовтня та 1 листопада. А якщо білі встигнуть зайти в Крим, тоді доведеться штурмувати Перекоп, але на негайне падіння його він має із ста шансів тільки один.

Так думав і доносив Фрунзе. Так само думав і Врангель, вважаючи Перекопські укріплення непіддступними. В своїх наказах він розписував, що для оборони Криму зроблено все, що було в людських силах. Таксамо думали й решта діячів білих, що кримська „пляшка" являє собою надійний притулок, що може витримати всякий штурм і зимові випробування.

„Це — майже другий Верден... непрохідна сітка дротяних загорож, глибокі шанці, бетонні притулки й бліндажі, тяжка морська артилерія і т. д.", — так, приблизно, писали кримські газети. І навіть тоді, коли червоні повели наступ на Перекоп, газета „Таврический голос" умістила самозаспокійливу статтю про становище на фронті, що, мовляв, ми у всякому разі можемо спокійно дивитись на своє майбутнє, бо випробувана й загартована в боях армія генерала Варнгеля не знає поразок, а стратегічні таланти вождів її викликають подив усієї Европи. Газета далі писала, що ця армія може відійти, перемінити позиції, провести необхідні перегрупування, які можуть налякати обивателя, але розбита вона не може бути. „В ці дні, — запевняла газета, — перестаньмо шепотіти пересохлими губами лихі чутки, які хвилюють обивателя. Спробуємо ж стати громадянами!" А в цей час Троцький наказує за всяку ціну оволодіти Кримом і на день третьої річниці жовтневої революції піднести його в подарунок країні переможного пролетаріяту.

Катастрофа наближалась. Шостого листопада почався штурм „Турецького валу", а вночі з 6 на 7 — махновці, які встигли вже зрадити Врангеля і знову скласти союз із червоними, перейшли бродом Сиваш і несподівано для білих, появились у їх глибокому запіллі на лівому фланзі перекопських укріплень.

За махновцями переправилось кілька совєтських піхотних полків, і на світанку 7-го листопада на всіх ділянках фронту розгорівся вирішний бій.

Змучені, голодні й холодні, деморалізовані, без найменшої надії на якусь допомогу ззовні, війська Врангеля здригнули й почали здаватися в полон, або відступати далі в Крим. 1-го листопада майже всі укріплення Перекопу впали, і доля Криму була вирішена. (Штурм Перекопу коштував червоним десять тисяч трупів бійців).

В останні години Врангель одержав із Москви радіограму, в якій большевики пропонували припинити дальше кровопролиття, скласти зброю і здатися. Обіцялось цілковите прощення всіх злочинців, сполучених із громадянською війною, давалося змогу тим, хто не хотів залишатися в Совєтському Союзі, виїхати за кордон, за умови зречення, на слово чести, боротьби з большевиками. Врангель мусів відповісти не пізніше 24-ї години 12-го листопада.

Які були б для білих наслідки, коли б Врангель погодився капітулювати, можна було бачити пізніше, на протязі наступних двадцяти років, коли й самого Фрунзе сталінські м'ясники зарізали на операційному столі.

Згоди на капітуляцію не дали, і Крим став місцем великої трагедії — як для росіян і татар, так і для українців (українців було біля десяти тисяч, на чолі з представником УНР Леонтьєвим).

В останньому своєму наказі про евакуацію Криму, Врангель писав, що він завчасно передбачив усі несподіванки і почав евакуацію й посадку на кораблі всіх родин військових службовців, чинів цивільної служби з їхніми родинами та окремих осіб, яким могла загрожувати небезпека на випадок приходу ворога.

„Армія прикриє посадку, пам'ятаючи, що для евакуації її самої кораблі також стоять цілком на поготові в портах, згіно з установленим розписом. Для виконання обов'язку перед армією й населенням, зроблено все, що в межах сил людських. Дальші шляхи нам повні невідомого. Іншої землі, крім Кримської, у нас немає. Нема й державної скарбниці. Відверто, як завжди, попереджаю всіх про те, що їх чекає. Хай пошле Господь усім сили й розуму перемогти й пережити російське лихоліття!"

Так писалось на папері. А в дійсності всі пароплави, що були в розпорядженні Врангеля, були завантажені й переповнені запільними офіцерами, урядовцями з їхніми родинами, а також приватними особами. 12 листопада пароплави знялися з якорів і вийшли в море, а армія залишилася в Криму.

Евакувалось біля 50 тисяч чоловіка, а решта населення, настроєна по-антисовєтському, і більш, як сто тисяч військових потрапило в пазурі ЧК, на чолі якої стояв тоді відомий Бела-Кун із своєю секретаркою Залкінд.

І пішла працювати м'ясорубка!

Скільки було розстріляно офіцерів і солдат колишньої врангелівської армії, трудно сказати, але все ж таки було відомо, що загинули майже всі офіцери (більш, як 8 тисяч) і багато тисяч унтерофіцерів, юнкерів, добровольців і приватних громадян („буржуїв"). А решта, заціліли від терору ЧК, були загнані в північні області совєтської Росії, де в концтаборах вони майже всі й вигинули.

ДНІПРОВІ ТАЄМНИЦІ

З року 1927 на Дніпрі, вище м. Запоріжжя, почалося велике будівництво одніеї з найбільших в СССР електричних станцій. Для цього через увесь Дніпро будувалася величезна гребля, котра повинна була підняти воду в гору на 4 метри. В наслідок того вище греблі творився став, довжиною до 100 км. і завширшки по місцях до 12 км. Цей став припадав саме на відомі Дніпрові пороги і вкрив водою так їх, як і всі острови на цьому відтинку Дніпра.

Дніпрові пороги уявляли собою смуги скель та каміння, що перетинали Дніпро від одного берега до другого. Заборами називалися такі ж смуги каменю, що не доходили до другого берегу. На відтинку Дніпра від Катеринослава до Запоріжжя нараховувалося справжніх порогів 9. Кожен поріг мав ще „лави", ступені кам'януватого дна через усю ріку. Забор нараховувалося 91. Крім того, на тому ж відтинку Дніпра, знаходилося багато окремих каменів, іноді цілих скель, що стерчали з води. Більших з них, що мали окремі назви, рахували понад 120.

На цьому ж відтинку Дніпра, що звався Надпоріжжям, знаходилося й багато островів — кам'януватих, піскуватих, та вкритих лісом. На просторі Надпоріжжя, дно Дніпра має великий схил в 33 метри. Правий беріг Надпоріжжя — високий, майже сторчовий, складається з гранітових скель. Лівий — більш положистий. Таким чином Дніпро, на відтинку Надпоріжжя, нібито силоміць пробивав собі шлях через гранітові скелі. Вода тут неслася з великою швидкістю, наскакуючи на пороги, забори та каміння, творила трашенні буруни, вири та чорторий. Найбільшим і найстрашнішим був поріг Ненаситецький, що знаходився саме посередині Надпоріжжя. Візантійський імператор-письменник Костянтин Порфірогенет, що жив у 10 ст., залишив нам важливі і цінні для історії, праці. В одній з них він докладно описує великий шлях з Варяг в Греки по Дніпрі, та подорожі по цьому шляху Київської Руси. Тут він описує і Дніпрові пороги і те, в який спосіб словяни переправляли через них свої човни. За словами Котянтина Порфірогенета словяни, доплвши до Ненаситця, витягали свої дуби на беріг та обходили поріг суходолом, таскаючи човни по землі волоком або на плечах, на просторі 6 км. Обійшовши поріг, вони знову зісували човни на воду, і пливли далі. Ненаситець, найстрашніший зо всіх порогів, мав 12 лав і спад води на 6,14 метр. Зараз нижче порога знаходилася велика прірва-чарторий, глибину якої дослідники числили до 40 метр. Скрізь, на просторі порога, стреміли з води, або знаходилися під водою скелі та великі камені. Дніпрові води неслися тут з шаленою швидкістю та силою, Вода крутилася вирами, билась об скелі та летіла високо в гору, з шумом та бризками. Над порогом від тих буринів стояло таке ревище, що біля берега не можна було розмовляти, бо не чути було людського голосу. Багато загинуло на Ненаситці людей-рибалок, селян, що їхали дубами на них на заробітки та, особливо, плотівщиків, що сплавляли ліс. Не проходило ні одного літа без того, щоб Ненаситець не розбив кілька плотів та дубів, і рідко, що не було б при тім людських жертов. Грізним і справді ненаситним був знаменитий поріг Ненаситець, і не дурно він був оповитий з давних часів різними легендами та переказами. На правому березі Дніпра, над самим страшним місцем порогу, що звалося „пеклом", стояла висока скеля, з припічками на ній, що за свою подібність формою до церкви, у людей звалася „Монастирко". Підчас дослідчих робіт Дніпрельстанівської Археологічної експедиції Нарк. Осв. України в 1929 р., молоді співробітники розпитували місцеве населення і збірали різні відомости, легенди та перекази. Оповідання, особливо старих дідів, уявляли собою іноді красиві легенди, іноді історичні, цінні спогади. Діди села Микільського, розташованого побіля Ненаситця, переказали одну, давню легенду про Ненаситця та скелю Монастирко. Якщо під Великдень в ночі, на скелю прийде і здереться стара людина праведного життя, й притулиться вухом до скелі, то рівно о півночі Ненаситець припинить своє ревище і замовкне. Натомість під водою почнуть дзвонити дзвони, і той дзвін понесеться й залунае по всьому Дніпрові й, по скелях. Легенду цю записали, й про неї забули. Після того зайшлися рибалки, що повідомили, ніби то на початку осени, як рівень ріки найбільш знижується і Ненаситець дещо вщухае, в самому пеклі крізь воду видко на дні під скелями, якісь речі, що не подібні до каменю. Це звідомлення зацікавило молодих дослідників і вони вирішили дізнатися, що то є? В тому ж році стояла велика посуха і гаряче літо. До осени вода в Дніпрі значно впала і пекло заспокоїлося остільки, що виявилася можливість дістатись до нього. Знайшовся одчайдушний хлопець і добрий нурок, який, обмотавшися шнуром, вирішив зануритися в цьому місці з каменя — на дно. Глибінь на цьому місці не перевищувала на той час яких 3 метри. Занурившись кілька разів, він розповів науковцям, що стояли на камені, що він наглядів і намацав на дні, забиті під скелю страшною силою води — 2 дзвони, один меньший, другий більший. Тоді дослідники вирішили зробити спробу їх втягти. На другий день приступили до справи вже з деяким приладдям. Принесли дручки, окуті залізом на одному гострому кінці, що їх в Надпоріжжі звуть „штилями" та грубі ланцюги, що тут звуться „кадиною". Закинули ланцюги у воду. Той же самий нурець почав знову ринати та накидати петлі з кадини, на меньший дзвін, а з гори допомогали штилями. В наслідок чималої вовтузні, повелося піднести ланцюги під дзвін та зачепити його. Зрушили з місця й витягли з під скелі. Але дзвін був наче заворожений і кілька разів, після великого напруження і метушні, як його вже підтаскували до поверхні, вискакував з ланцюгів і сідав на дно. Після довгої колотнечі, обливаючись потом, того дзвона таки витягли на камінь і перетаскали на беріг. На березі на той час зібралася сила людей. Як люди побачили таке чудо, що з Ненаситецького пекла проти скелі Монастирко, витягли з води стародавній церковний дзвін, то всі впали навколішки, поскидали шапки й почали хреститися. А дзвін не великий, на яких 100 кгр., був давній, предавній, якоїсь незвичайної й нечуваної форми. Нинішні дзвони мають широко розгорнуту конічну форму, а цей був майже циліндричний, лише з розгорнутим краєм. Від довгого перебування в піску під водою він зробився чорний, пречорний, і як вдарить по ньому каменем, то дзвонив голосно й тонко. Фахівці визначили, що цей дзвін Корсунського виробу 10-12 ст. Відтак він переховувався під водою близько 1000 років. Другий, великий дзвін, що виявився тамо ж під водою, був далеко більший, тяжчий і міцно забитий бурхливою течією під скелю. З тим первісним приладдям, яким ми розпоряжали, витягти його не повелося. Малий дзвін був приставлений до Катеринославського музею. А великий, після закінчення Дніпрельстанівської греблі та піднесення рівня Дніпра в цьому місці на десятки метрів, залишився під своєю скелею на недосяжній глибині. Там він чекає, поки повстане на Україні воля й національна влада, та буде відбудована велика дзвінниця Києво-Печерської Лаври. Тоді він дасться зрушитись з місця, та вийде з води. Тоді його буде приставлено до Печерської дзвіниці і він вдарить і задзвонить та загуде по Дніпрові, і той звук залунае по всій Україні.

Ми не знаємо і ніколи не взнаємо, в наслідок якої трагедії Ненаситецькі дзвони потрапили у поріг. Очевидно їх перевозили з Корсуня до якогось собору, що будувався на Україні десь в 10-12 столітті. Але що тут сталося в ті часи — невідомо. Чи просто нещасливий випадок, чи напад печенігів, чи ще якась пригода. Ховає і береже свої таємниці старий Дніпро. Але цікаво, що в людській памяти зберігалося сотки років давня, далека і смутна традиція про ці дзвони, в вигляді легенди про скелю Монастирко та дзвони в Дніпрі під водою, що дзвонять один раз на рік, під Великдень.

Проф. М. Міллер.

Основна проблема сучасности

(Докінчення зі стор. 2-гої).

часности — підняття людини на вищий ступінь моралі. Розв'язання цієї проблеми належить сучасному християнству. Тільки християнин один відповідае за світ, бо задля життя світу Христос віддав своє життя. Тільки іменем Христа можна оберегти світ від падіння його в безодню.

Коли техніка є вислідом творчої розумової діяльности людини, то релігія належить до сфери людського духа, до сфери чуття. Між цими двома сферами (розумом і чуттям) життя людини мусить бути повна гармонія. Розрив, колізія між творчими можливостями людини і почуттям обов'язку її перед Творцем світу виявляється в занепаді цього почуття обов'язку, а це веде до занепаду морального стану людини, а звідси й до тих великих катастроф, що їх переживає нині світ. Президент Королівського Інституту Філософії, Вайкавнт Самюел, промовляючи недавно в Брайтоні (Англія) перед Британським Товариством для розвою науки, між іншим сказав таке: „Злочин служить для розради, вбивство є забавою в гостинній кімнаті, розпуста є звичайною справою, почуття вини має в житті мало місця, а для релігії нема місця цілком". І саме тому, що людина порвала зв'язок своєї душі з релігійними засадами життя, саме тому вона нині така неповажна, порожня і жорстока.

Проблема моралі стала нині найактуальнішою проблемою в світі. Від її розв'язання залежить розв'язання інших важливих життевих проблем. На людей доброї волі падае обов'язок ці проблеми розв'язувати. А сила волі, сила доброї волі в руках людини-християнина. Голандець Гуїцінга пище: „Мільйони людей, розкидані по світі, пройняті живучою потребою права, порядку, чесности, свободи, розуму, вірности і віри. Цих людей ми розуміємо не тільки під поняттям демократії, соціялістів. Назвемо їх краще словом благороднішим, ніж політична категорія; назвемо їх людьми доброї волі — homines bonae voluntatis. Це ті люди, що їм у Різдвяну ніч "in terra pax" (мир на землі) співається.

Люди доброї волі — це ті правдиві носії образу і подоби Божої, які ніколи не можуть бути рабами злої волі. Вони ніколи не можуть бути рабами техніки. Не можуть вони бути також рабами політики, бо здорова політика від них самих залежить, від їх доброї волі. Саме ці люди (а вони несуть в серці своєму християнський ідеал), саме ці люди й можуть вирішувати важливі життеві проблеми так, як того вимагає людська і Божа справедливість.

Голоси Читачів

ЧИ ЛАСТІВКИ ЧИНУ?...

Нема чого ховати правду: практика дотеперішнього життя, співжиття і співпраці старої і нової іміграцій лишає богато дечого до бажання. Коли йдеться про стару іміграцію, в більшості випадків, кінчилося на споводженні „бідних земляків" та влаштуванні на працю. Всі дальші відношення до цих земляків обмежовуються до принагідних питань про те, як їм подобається нова країна, чи праця в фабриці. Новоприбулі, зі свого боку, приголомшені незвичними обставинами й важкою заробітковою працею, зайняли вичікуюче становище скромних (чи розчарованих) гостей. Ту й там в часописах появляються їхні статті про те, як то було в краю, але швидко і ті голоси стихають. У висліді, між людьми тієї самої крови й кости витворився дистанс в якому, замість тисячуголосового „гомону України", лунае... гомін безділля й порожнечі.

Такий парадокс може й не вражав би так дуже, коли б одні других не потребували. Тимчасом та сама практика життя доказує, що „старі" так же необхідно потребують „нових", як „нові" „старих". Тільки цілком збайдужілий „старий" може вдоволитися пікніком, чи безнадійним сидінням за картами — пивом у клюбі, чи народному домі. Хто хоч троха мае здорові очі, той бачить, що в цю атмосферу треба впускати свіжого повітря з рідного краю, що тут — для духового здоров'я старших віком і, головно молоді — треба доливу свіжої рідної крови, що сколихнула б атрофовані довголітньою відірваністю від рідного середовища і безжурним життям ельдорада серця. Навіть найблагородніші в своїх молодечих поривах, молоді, роджені тут люди потребують фахівців і дорадників у праці. Категоріями яких років минулого не дивитись на „нових", факт лишається фактом: вони прийшли просто „з-під чопа" — а тому без них не можна!

А нова іміграція?

Приїхавши з цілком інших умов життя і праці (в додатку, в країну темпа), вони зразу вдаряють в „американський темп" праці й розмаху. Але швидко їхній розмах кінчається. Вони вдаряються лобом об мур тисячних сподіваних і несподіваних перешкод, незнання мови, людей, правил гри й т. п. — і, перевтомлені працею на житті, стоять ні в цих, ні в тих. Десь клигають їхні „самопомочі", десь ще сходяться їхні пластуни й студенти, десь на „собачій гірці" копають м'яч їхні футболісти — але завтра?...

Ні, ні, без проводу, поради й допомоги людей з-під чопа місцевих умов тут не можна!

Хто, після викриття таких публичних тайн, не годен зробити єдино-правильного висновку?... Першим невідкладним завданням старої і нової іміграції є зійтися разом, познайомитися з собою, обмінятися думками й намітити спільну програму життя і праці. А другим завданням одних і других є: ніколи більше — як довго доля судила їм під одним дахом жити — не розходитися. Це в ім'я того, щоб не пропали ні одні, ні другі, ні наша спільна справа!

В „Свободі", з 5 серпня, є дві замітки, які можуть радувати серце в сто раз більше, ніж найімпозантніша імпреза, чи маніфестація. В одній з них говориться про створення репрезентативного Українського Театру, під проводом Володимира Блавацького, в другій про братню фінансову допомогу двом новим імігрантам при влаштуванні власного підприємства. Дві вістки з цілком інших ділянок життя, а проте стільки в них радісного спільного?!... Адже в одному і другому випадку — в більшій чи меньшій мірі — йдеться про той спільний чин „старих" і „нових", якого брак дотепер так болюче відчувався.

Невже врешті дві ластівки співжиття — співпраці? Коли так, тоді лишається тільки одне: побажати, щоб швидко за ними прийшла так нетерпеливо очікувана весна і весняна праця на ниві одної, об'єднаної української спільноти по цей бік океану!

О. Н.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
9 E. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.
ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЄВИЧ,
230 E. Agnew Ave., Pittsburgh 10, Pa.
ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН.
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН.
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa.
ВОЛОДИМИР ГІРНЯК
1 Craik Ave., Kingsway, Toronto 18, Ont., Canada
Д-р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
4651 Broden Ave. Detroit 10, Mich.
ІВАН В. ІВАНЧУК
8930 Manor, Detroit 4, Mich.
СТЕПАН КУРОПАСЬ,
2930 N. Montclaire St., Chicago 34, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:

ПАВЛО ДУДА
939 Pierre Ave., Windsor, Ont., Canada.
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia 40, Pa.
ІВАН РОМАНИШИН,
15 — 38th St., Irvington, N. J.
ТАРАС ШПІКУЛА,
5466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill.
ВОЛОДИМИР ДІДИК,
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich.
ГЕНОВЕФА ЗЕПКО-ЖЕРЕБНЯК,
1369 Brown St., Akron 1, O.
МИКОЛА ДАВИСКИБА,
41 Rosewood St., Mattapan, Mass.
ІВАН КОКОЛЬСЬКИЙ
23 Fairlawn Ave., P. O. Box 467 Woonsocket, R. I.
ДМИТРО ШМАГАЛА,
4037 Riveredge Rd., Cleveland, Ohio
ОЛЕНА ШТОГРИН
4753 N. Hutchinson St., Phila 41, Pa.
ПЕТРО КУЧМА
95 East 7th St., New York 3, N. Y.

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Почтова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76, Jersey City 3, N. J.
Telephone: BErgen 4-1016.

ГОЛАНДСЬКА КОРОЛІВСЬКА СІМ'Я В ЛОНДОНІ. — На світлині видно голандську королеву Юліяну та принца Бернгарда з принцесами Беатрікс і Ириною. Вони приглядалися міжнародній виставі коней.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Український День.

Старанням Української Православної Автокефальної Церкви дня 24 липня відбувся величавий Український День на гарній фармі наших братів з буковинської громади в Міліс, Масс. На фармі, що є спеціяльно влаштована для пікніків та народних свят є новозбудована гарна галя, де кожної неділі зїжджаються українці, забавляються та спільно згадають свій народ український, його добрі часи, та теперішне тяжке лихоліття.

На цій фармі наша православна громада з Бостон, Масс. влаштувала Український День, сполучений з полевою Службою Божою. День був дуже гарний, і зрана почали зїздитись українці з різних околиць; приїхали гості здалека, аж з Голіок, громадяни Хрупалик й інші, рівнож з Селем, Тантон, Воборн, Вустер і Нюбурипорт, Масс., Провіденс і Вунсакет, Ровд Ай. Ті, що не мають своїх авт, приїхали автобусами.

В садку під яблонями був приготований та гарно прибраний вівтар, освічений світлом та по боках прикрашений українсько - американськими прапорами.

В годині 11-тій почалась торжественна Служба Божа, яку відправили мітрат о. В. Каськів з Вунсакет і парох Бостонської громади, о. Є. Королишин.

Погода гарно дописала.

Учасниками Служби Божої були свої і чужі, православні і неправославні, і ті, що колись повірили Сталінським агентам, та виреклись свого народу і своєї віри та помагали катам Україну розпинати. Нині вони вертаються до свого народу з каяттям. Я бачив як всі разом клякнули, схилили голови, бючись в груди, наче грішний митар, та просили справедлитого Бога, щоби простив їм народний гріх.

Проповідь в релігійному дусі виголосив мітрат о. В. Каськів, взиваючи вірних до єдности та праці для добра України. Не час нам сперечатись хто більше вірить в Бога, та чия віра краща. Ми віримо в Єдиного Бога Ісуса Христа, по його ділах. Коли так будемо вірити, то Господь вислухає наших щирих молитов і допоможе нашому поневоленому народові визволитись з ворожих кайдан, та стати господарем на своїй Рідній Україні.

Промову в патріотичнім народнім дусі виголосив о. Е. Королишин. Він зясував терпіння і муки нашого нещасного народу під діявольською силою червоних катів, висловлюючи віру, що жадна сила відвічних ворогів України не поконає нашого народу і не спинить наших м е с т н и к і в, славної УПА. Нашим обовязком є допомогти їм скільки наших сил, якщо ми бажаємо волі Україні.

Рівнож не сміємо забути наших скитальців, що на чужині терплять голод і холод та не знають, що з ними завтра станеться. Тому ми повинні прийти їм з допомогою та не слухати підшептів ворогів та своїх нерозумних одиниць.

На кінець попросив приявних, щоби зложили свою жертву, і сам о. Е. Королишин з парохіяльним урядником Д. Бортником, пішли за збіркою.

Опісля о. мітрат В. Каськів відправив панахиду за упокій душ наших героїв, всіх тих, що їх закатовано в московсько-німецьких таборах і тюрмах, та за тих, що в нерівній борбі за волю з ворогами нашого народу впали на полі бою.

По відправі всі, піднесені на дусі молитвою та промовами, почали забавлятись. Старші розложились в тінях овочевих дерев, наче колись в пригадую, на Україні, як то масово села чи місточка в літнім сезоні виходили з процесією в поле молитись за кращий урожай.

Наша молодь разом зі старшими працює і не встидається своїх батьків, та свого українського походження. Вона й влаштувала цю імпрезу, весело разом забавляючись. Гарна оркестра до пізна приграва до нашої веселої коломийки, козачка та інших танців.

Жертви зложили: по $2: І. Буцяк, М. Корберт; по $1: П. Кість, П. Довганчук, Й. Костецький, І. Олійник, В. Бойко, В. Школяр, К. Данилюк, Р. Бартків, П. Мусюк, С. Прош, П. Мороз, Н. Давискиба, Д. Бортник, З. Рак, Г. Гриценко, І. Барабанюк, А. Гоцуляк, М. Матейко, П. Касперович, Д. Сідловський, С. Олесі, Й. Чигирин, М. Хархут, М. Охотюк, Н. Михалюк, О. Панькевич, І. Охотюк, П. Слюсарчук, Й. Зубик, Й. Иоарчук, Д. Хрупалик, Т. Дацко, М. Волошин, С. Шаст, В. Оситця, С. Бурий, С. Ярош (другий), Н. Матейко, М. Гапанюк. — Разом $43. — Дрібними $28.82. — Разом $71.82.

Наша громада в Бостоні своїми жертвами і моральною допомогою обслужила поверх 20 кораблів, що привезли наших братів до Бостонської пристані. Тому просимо українців доброї волі прийти нам з допомогою фінансовою, щоби ми могли докінчити зачату благородну працю на користь нашого поневоленого народу та Неньки-України.

М. Давискиба.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ХЛОПЦІ, ЧИ ДІВЧАТА? — Цим разом таки дівчата, хоча при цій нагоді цілком так само виглядали б і хлопці Це молоді „беґпайперс" йдуть походом до Букінґгемського палацу, де мають дати концерт. В тій цілі вони приїхали до Лондону з на 700 миль віддаленої Шкоції.

Посмертна згадка

Анатолій Григорович Рябішенко

Цих кілька слів трагічної, до краю жалібної вістки прилетіли до нас за океан, звідти де ми ще недавно були разом з Ним, де мо Його залишили, прирікаючи, що й далі йтимемо до великої мети, будемо боротись за Велику Правду, за яку не один з наших незчисленних рядів поклав уже своє життя.

І вже перед самим нашим прощанням, перед виїздом за океан останній вечір гуляючи в баварській столиці над голубим Ізьром-рікою, коли мені якось мимоволі вирвалось з уст:

— Чудові тихі вечорі над Ізьром, —

Він відповів словами, в яких відчувалася велика туга за рідним:

Ех, молодий друже, вечорі над Дніпром незбагнено кращі.

І просто не віриться, що Його вже нема.

Анатолій Григорович в рядах антибольшевицького фронту був людиною незвичайною.

Він був борцем, що бив большевизм м о д е р н о ю зброєю. Зброєю, яку загартував поверх тридцятирічним життям під большевизмом, щоденно дивлячись в очі найстрашнішій небезпеці.

З великим жалем покинув рідний Київ і вийшов в чужину в останні дні, коли над Україною знову розтинався кривавий Сталінсько - Гітлерівський меч.

Вийшов як сирота, без жінки, без дітей, без родини. Все те для нього було в понятті У країни для якої жив, боровся і віддавав останні свої сили, переходячи довгими тернистими дорогами від Соловок і Колими через большевицькі і гітлерівські тюрми і концентраційні табори.

І саме такий тяжкий тернистий шлях дав Йому невтомну, надто безмежну віру і запальну енергію, загартував його дух і розум та поставив в ряди передових і активних борців проти большевизму.

Але цей шлях і надщербив йому здоров'я. 56 років свого життя віддав для України і її народу. Його смерть є великою, тяжкою втратою не лише для політичної партії, до якої він належав, але для всієї України. Його смерть є найтяжчою і найболючішою втратою для тих рідних і незчисленних друзів в Україні за залізною заслоною і цілому СССР, від яких він вийшов у світ посланцем.

Над свіжу Його могилу в далеку чужу заокеанську землю, що приютила його, ми шлемо свої слова:

Спи дорогий наш друже і вчителю. Твої ідеали нестимемо ми далі в ім'я правди, за яку ти боровся і життя віддав. Твоє ім'я житиме в наших бойових рядах тут на тернистому шляху скитання і тоді, коли ми підемо на штурм більшовизму. А в Твому дорогому рідному вільному Києві над „незбагнено гарним — як Ти казав — Дніпром" красуватиметься видимий знак безсмертної пам'яти про Тебе.

Вол. Дубняк.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 20 липня 1949 року помер у 73. році життя

ГРИГОРІЙ ХАНЬ,

член відділу 338 У. Н. Союзу, в Монесен, Па. Покійний походив зі села Роацці, повіт Сянок, Західна Україна.

Полишив у смутку жену Марію, шестеро дітей і 10 внуків. Похорон відбувся з дому жалоби до укр. прав. церкви св. О. Николая, а відтак на цвинтар Ґренд Вю.

В. Н. П.

Михайло Салак, предс.;
Евгеній Дж. Пипюк, секр.

Усіх наших Друзів і Приятелів, все Українське Громадянство в Америці з великим сумом і жалем повідомляємо про смерть

Анатолія Григоровича
РЯБІШЕНКА

визначного громадського діяча, члена Центрального Комітету Української Революційно-Демократичної Партії, члена Українського Вільного Парляменту — Української Національної Ради, керівника ресорту внутрішніх справ її Виконного Органу.

Смерть спіткала небіжчика несподівано 24 липня 1949 року в м. Мюнхені.

Висловлюємо глибокий жаль і співчуття всім друзям і рідним небіжчика та всім українським установам, де він працював.

ДРУЗІ І ПРИЯТЕЛІ ПОКІЙНОГО.

УКРАЇНСЬКІ ПОШТОВІ МАРКИ

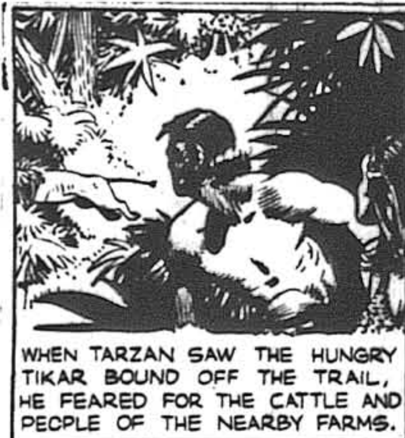
Українська Національна Рада видала до тепер такі поштові марки, обовязкові для українців у їх внутрішніх відносинах:
1) Оранжова з „Лаврською дзвіницею" на 5 шагів 1 цент; 2) Зелена з „Свято Юрською горою" на 10 шагів 2 ц.; 3) Бронзова „Центральна Рада" на 15 шагів 3 ц.; 4) Кармінова „Труд. Конгрес" на 20 шагів 4 ц.; 5) Лілова „Сойм Карпатської України" на 50 шагів 10 ц.; 6) Темно-синя „Декларація УНРади" на 100 шагів 20 ц.; 7) З нагоди 300-ліття здвигу Богдана Хмельницького: бурячкова на 25 шагів 5ц., чоколядова на 25 шагів 5 ц.; 8) З нагоди 30-річча проголошення Соборности України: а) темно-синя-зелена на 25 шагів 5ц., б) світло-синя-жовта на 25 шагів 5ц.; 9) З нагоди 30-річча Листопадового Зриву у Львові: а) синьо-зелена на 25 шагів 5 ц., б) синьо-жовтава на 25 шагів 5ц.; 10) з нагоди 10-річча самостійности Карпатської України: а) темно-кармінова на 25 шагів 5 ц., б) темно-жовта на 25 шагів 5 ц., в) темно-сіра на 25 шагів 5ц.; 11) Вльоки марки ч. 8 на папері з водними знаками, іміт. зубками, без зуб. на крейдовім білім чи жовтім папері (шість відмін) на 100 шагів 40 ц. — Марки 1-10 є зубковані і незубковані. Незубковані продаються в кількости 10% закуплених зубкованих.

На порто дочислиться 10 центів.

Замовлення враз з грішми надсилати на адресу:

ЯКІВ ЗОЗУЛЯ, 1410 VYSE AVE., BRONX 59, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 2155. Тікар вертається в джунглі.

Коли Тарзан побачив, як голодний Тікар вискочив зі стежки, він пригадав собі на худобу й людей з поблизьких господарств.

„Швидко!" — кликнув пан джунглів — „Нам треба його випередити".

Одначе Тікар тримався на цілі милі здалека в джунглях...

...а Тарзан і Джена слідкували за ним, щоб перешкодити йому ще в час.